

Archeologický ústav Akademie věd České republiky, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758

Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2016

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 23. června 2017

Radou pracoviště schválena dne: 28. června 2017

V Brně dne 28. června 2017

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.

jmenován s účinností od: 1. června 2012

Rada pracoviště zvolena dne 12. prosince 2011 ve složení:

předseda:

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

místopředseda:

PhDr. Lumír Poláček, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. (Moravské zemské muzeum Brno)

doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)

Ing. Petr Škrdl, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

Dne 8. prosince 2016 zvolena na další pětileté období (2016–2021) nová **Rada pracoviště** ve složení:

předseda:

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

místopředseda:

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. (Moravské zemské muzeum Brno)

doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)

PhDr. Martin Novák, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

Dozorčí rada jmenována s účinností od 1. května 2012 (se změnou v osobě předsedy dne 15. července 2014) ve složení:

předseda:

prof. PhDr. Petr Sommer, CSc., DSc. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i., Centrum medievistických studií, Praha)

místopředseda:

prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

prof. PhDr. Zdeněk Měřinský, CSc. (Filosofická fakulta Masarykovy university)

prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc. (Archeologický ústav SAV, Nitra)

doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. (Historický ústav AV ČR, v. v. i.)

Po úmrtí člena Dozorčí rady ústavu, prof. PhDr. Zdeňka Měřinského, CSc. dne 9. září 2016, byl na jeho místo Akademickou radou AV ČR dne 29. listopadu 2016 na základě předchozí nominace ARÚB jmenován doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc. (Archeologický ústav SAV, Nitra), jako člen Dozorčí rady Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., s účinností od 1. prosince 2016 na pětileté funkční období, tj. do 30. listopadu 2021.

b) Změny ve složení orgánů:

S účinností od 1. prosince 2016 byl na místo zemřelého prof. PhDr. Zdeňka Měřinského, CSc., jmenován jako člen Dozorčí rady ústavu doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc. (do 30. listopadu 2021), dne 8. prosince 2016 byla zvolena nová Rada pracoviště na funkční období 2016–2021 (srov. výše).

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

Setrvalou prioritou vedení ústavu představovalo zajištění optimálních podmínek pro základní výzkum, prvním rokem byla v plném provozu nová budova ústředního ústavního pracoviště na ul. Čechyňská 363/19 v Brně. Obdobně byl kladen důraz na personální obměnu a posílení vědeckých útvarů ústavu o další pracovní úvazky. Ředitel ústavu dále koordinoval a vedl mezinárodní vědecké projekty (Magna Moravia aj.), zajišťoval publikační výstupy ústavu v rámci jednotlivých programů. Řídil výzkumné práce v rámci pátého roku řešení programu výzkumné činnosti ústavu na léta 2012–2017, zajišťoval součinnost jednotlivých složek pracoviště při vědeckých, prezentačních i popularizačních aktivitách.

Rada pracoviště:

Rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., jednala roku 2016 ve dvou řádných zasedáních, 19. května a 16. listopadu 2016. Dále proběhla čtyři hlasování per rollam.

Rada pracoviště se v rámci výzkumné koncepce ústavu zabývala návrhy projektů připravených pracovníky instituce pro Grantovou agenturu ČR, tři předložené projekty byly schváleny; projednány byly rovněž dva další návrhy pro projekty NAKI Ministerstva kultury ČR. Pozornost byla věnována obsazování míst vědeckých pracovníků a zajištění dostatečných prostorových kapacit (příprava projektu dostavby areálu na ul. Čechyňská 363/19). Schválen byl rozpočet pracoviště na rok 2016 a dále Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2015, spolu s Účetní uzávěrkou k 31. 12. 2015.

Rada pracoviště se vyjádřila pro nominaci doc. PhDr. Mateje Ruttkaye, CSc., za nového člena Dozorčí rady ústavu. Připraveny byly volby nové Rady Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., pro funkční období 2016–2021. Shromážděním výzkumných pracovníků dne 8. prosince 2016 byli následně zvoleni tři interní členové Rady pracoviště, doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D., PhDr. Martin Novák, Ph.D., a dva externí členové, doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. a doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. Na zasedání nově zvolené Rady pracoviště dne 13. prosince 2016 byl zvolen její předseda, doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., a místopředseda, Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

Pozornost byla věnována přípravě volby nového ředitele instituce, v souladu se Směrnicemi Akademické rady Akademie věd České republiky ze dne 1. listopadu 2016 (Pravidla pro obsazování funkcí ředitelů pracovišť Akademie věd České republiky).

Dozorčí rada:

V roce 2016 jednala Dozorčí rada na dvou řádných zasedáních dne 1. června 2016 (19. zasedání) a 21. prosince 2016 (20. zasedání). Další aktuální problémy byly operativně projednány formou usnesení schválených Dozorčí radou per rollam (hlasování č. 37–40, realizovaná k 25. 5., resp. 1. 9. 2016).

Projednávány byly provozní záležitosti v kompetenci Dozorčí rady a aktuality související s rozšířením materiální základny ústavu a některými jeho vědecko-edukativními projekty (plánování nádvorní přístavby objektu ústředního pracoviště ARÚB v Brně, ul. Čechyňská č. p. 363/19, řešení stavebních závad objektu nové výzkumné základny pracoviště Mikulčice – Trapíkov, rekonstrukce vodárny a obnova přípojky elektrické energie v objektu mikulčické základny, dokončení výstavby a zahájení provozu komplexu Archeoparku v Pavlově, zamýšlená výstavba návštěvnického centra „Mušov – brána do římské říše“). Dalším segmentem projednávaných problémů byla vypsání a připravovaná výběrová řízení na místa vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumných útvarů ARÚB a další otázky z výzkumné činnosti pracoviště (volba nové Rady pracoviště; změna na funkci ředitele pracoviště aj.).

Dozorčí rada projednala a vydala usnesení k udělení předchozího písemného souhlasu dle ustanovení § 19, odst. 1, písmeno b) zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, k záměrům ARÚB v následujících záležitostech:

- žádost v rámci stavebních investic Akademie věd ČR („Záměr realizovat stavební akci velkého rozsahu – Žádost o dotaci na stavební akci velkého rozsahu“) o částku 33.737.138,- Kč, vč. DPH, z prostředků Akademie věd ČR, s rozložením nákladů do roku 2017 (20 mil. Kč) a 2018 (13,737138 mil. Kč), pro pokrytí plánovaných nákladů

na přístavbu budovy v lokalitě Brno – Čechyňská 363/19;

- uzavření Smlouvy o zřízení služebnosti jako obtížené osoby s Českou telekomunikační infrastrukturou, a. s., jako oprávněnou osobou ve věci realizace telekomunikační stavby na pozemku parc. č. 5655/1 na lokalitě „Archeopark Pavlov“ v k. ú. Pavlov za podmínek obsažených v návrhu příslušné smlouvy, za jednorázovou náhradu ve výši 1 tisíc Kč;

- uzavření Smlouvy o zřízení věcného břemene – služebnosti odběru vody a umístění vodovodní přípojky k nemovitosti – jako povinného s Jihomoravským krajem jako oprávněným k pozemku parc. č. 2120 v k. ú. Mikulčice za podmínek obsažených v návrhu příslušné smlouvy.

Při svém 19. zasedání dne 1. 6. 2016 odsouhlasila Dozorčí rada navrhované zavedení poplatku za užívání konferenčního sálu v objektu Brno – Čechyňská, se sazbou 250,- Kč za hodinu provozu, při celkové maximální výši poplatku za jeden den ve výši 2.000,- Kč (obojí včetně DPH).

Na konci května roku 2016 zhodnotili členové Dozorčí rady ve smyslu směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2007; včetně Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 z let 2009 a 2012, a v souladu s čl. 2.10, 2.11 a 4.1 – 4.3 Jednacího řádu Dozorčí rady formou 37. hlasování per rollam manažerské schopnosti ředitele pracoviště doc. PhDr. Pavla Kouřila, CSc., jako podklad pro vyplacení jeho roční odměny.

Dozorčí rada dále:

- projednala a vyjádřila se k návrhu Výroční zprávy ústavu za rok 2015;

- projednala a schválila příslušná stanoviska Dozorčí rady, zapracovaná do textu Výroční zprávy pracoviště za rok 2015 dle § 19, odst. 1 b) a i) a dále odst. 3 zákona č. 341/2005 Sb.;

- projednala a vyjádřila se k hospodářskému výsledku ústavu za rok 2015 a k jeho rozdělení, včetně příslušné účetní závěrky a Zprávy nezávislého auditora o ověření účetní závěrky k 31. 12. 2015, spolu s příslušným dopisem auditora, a vzala na vědomí účetní závěrku i zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky k 31. 12. 2015, včetně příslušného znění uděleného výroku auditora;

- projednala a schválila konečnou podobu Zprávy o činnosti Dozorčí rady za rok 2015, a to i jako podklad pro vyplacení odměn členům Dozorčí rady;

- projednala a vyjádřila se k návrhu rozpočtu pracoviště na rok 2016, vzala jej na vědomí a schválila stávající rozdělení jednotlivých položek rozpočtu;

- projednala výběr auditora účetní závěrky pracoviště pro rok 2016 a seznámila se s návrhem příslušné smlouvy se společností BETA Audit, spol. s r. o. Výběr auditora na rok 2016 poté schválila;

- projednala otázky spojené s dalším provozem a úpravami původní výzkumné základny ústavu v Mikulčicích, situované v areálu mikulčického hradiště, stejně jako problémy provozu objektu expoziční budovy „Archeopark Pavlov“ po jeho uvedení do provozu koncem května 2016, kde Dozorčí rada opětovně podpořila potřebu

zdůraznit podíl ústavu při vybudování a provozu archeoparku jak v jeho expozičních prezentacích, tak v dalších popularizačních a naučných aktivitách;

- prodiskutovala aktuální personální záležitosti ústavu, zejména výsledky a další perspektivy výběrových řízení na místa odborných pracovníků.

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

V průběhu roku 2016 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

III. Hodnocení hlavní činnosti:

Základní výzkum se v souladu s koncepcí "Programu výzkumné činnosti na léta 2012–2017" koncentroval na vybraná klíčová témata starších evropských a světových dějin. Proběhly některé důležité terénní objevy, publikováno nebo připravováno do tisku bylo rovněž více zásadních monografických výstupů, s důrazem na uplatnění moderních přírodovědných metod a za interdisciplinární spolupráce mezinárodních týmů. Studium paleolitu a paleoetnologie věnovalo svoji pozornost počátkům evropského mladého paleolitu (terénní objevy, zpracování materiálu), vrcholnému období mladého paleolitu (dvě monografie k moravským lokalitám lovců mamutů), a mezolitickému osídlení severočeských pískovců (do tisku připravena souhrnná monografie). Zkoumány byly dále nálezové fondy důležitých období mladšího pravěku (pozdní doba kamenná: kamenné nástroje kultury zvoncovitých pohárů, eneolitické dýky a silicítové sekery; pohřební ritus mladší doby bronzové). Pokračovaly rovněž práce na celkovém vyhodnocení soustavné prospekce vojenských pochodových táborů římských legií na Moravě, publikovány byly širší studie k některým důležitým kulturním fenoménům doby stěhování národů. Archeologie středověku se pak zaměřila zejména na důležité složky života centrálních lokalit 9. – 11. století (opevňovací techniky, pohřebiště a úpravy hrobových jam, některé typy šperku, antropologie dobových populací, osídlení ve vztahu k přírodnímu prostředí, dálkový obchod). Vedle publikování dosud získaných nálezových souborů (Mikulčice, Popůvky u Kojetína, Přerov) proběhly nové objevy na stěžejních lokalitách (Mikulčice, Kylešovice u Opavy). Analytické studium se dotklo i některých mladších témat (zásobování středověkých měst masem – Brno; raně novověká exploatace drahých kovů aj.).

Z nejdůležitějších publikačních výstupů vědecké činnosti (řazeno chronologicky dle zkoumaných období):

Svoboda, J., ed.: Dolní Věstonice II. Chronostratigraphy, Paleoethnology, Paleoanthropology. Brno (The Dolní Věstonice Studies, Vol. 21) 2016. 420 s.

Komplexní kolektivní publikace významné lokality gravettienu shrnuje výsledky dosavadních výzkumů, od struktury lokality přes geologii, stratigrafii, paleobotaniku a archeozoologii až po nové zpracování různých typů archeologického materiálu a nové antropologické, dentálně antropologické a paleogenetické analýzy lidských hrobů a skeletů.

Svoboda, J.: *Dolní Věstonice – Pavlov. Praha 2016. 399 s.*

Bohatě obrazově vypravená kniha shrnuje přehlednou formou dějiny výzkumu i dosavadní poznatky o unikátních sídlištích lovců mamutů starší doby kamenné pod Pavlovskými vrchy na jižní Moravě. Seznamuje jak se samotnými lovci, jejich vyspělou kulturou, sídlišti a způsobem života, tak s dobovým přírodním prostředím i etnologickými paralelami z prostředí dnešních archaických kultur.

Škrdl, P.: *Middle to Upper Paleolithic transition in Moravia: New sites, new dates, new ideas. Quaternary International 2016.*

<http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2016.07.029>

Příspěvek resumuje a kriticky hodnotí dosavadní poznatky z území Moravy o období, kdy v Evropě došlo k nahrazení neandrtálců anatomicky moderními lidmi a naznačuje možná směřování dalších výzkumů.

Šebela, L.: *Kulturní proměny na přelomu doby kamenné a bronzové na Moravě a mimo ni ve světle kamenné štípané industrie. Přehled výzkumů 57/1, 2016, 87–121.*

Studie podává přehled o změnách v typologii, technologii a použitých surovinách kamenné štípané industrie na Moravě a v českém Slezsku od mladého eneolitu (kultura jevišovická, bošácká a kultura kulovitých amfor) až do konce starší doby bronzové (věteřovská skupina).

Tejral, J.: *Die Metallgefäßausstattung des Königsgrabes von Mušov in Mähren im Vergleich mit früh- und spätkaiserzeitlichen Elitengräbern. In: Voß, H. – Müller-Scheeßel, N. (edd.), Archäologie zwischen Römern und Barbaren. Zur Datierung und Verbreitung römischer Metallarbeiten des 2. und 3. Jh. n. Chr. im Reich und im Barbaricum – ausgewählte Beispiele (Gefäße, Fibeln, Bestandteile militärischer Ausrüstung, Kleingerät, Münzen). Internationales Kolloquium Frankfurt am Main. Band 1, 271–307. Bonn 2016 (Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte, 22).*

Článek se zabývá kolekcí římských kovových nádob z bohatého hrobu v Mušově, ilustrující životní styl a postavení pohřbeného germánského náčelníka. Nová analýza nasvědčuje dataci hrobu do druhé poloviny 2. století po Kristu, tedy do průběhu markomanských válek.

Tejral, J.: *Die frühvölkerwanderungszeitlichen Elitengräber und das Problem der Stilgruppe Untersiebenbrunn. In: Geisler, H. (ed.), Wandel durch Migration? 26. internationales Symposium "Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum", Straubing 2014, 39–84. Büchenbach 2016 (Arbeiten zur Archäologie Süddeutschlands, 29).*

Studie se zaměřuje na bohaté pohřby skupiny Untersiebenbrunn z raného období éry stěhování národů, odrážející hluboké sociální a politické změny v době pádu římské říše v prostoru mezi severním Černomořím a středním Podunajím.

Ungerman, Š.: *Tzv. karantánské náušnice ve středním Podunají. Památky archeologické CVII, 2016, 181–236.*

Ungerman, Š.: *„Karantánsko-köttlašský“ šperk na jihozápadním Slovensku a v dalších částech Karpatské kotliny. Přehled výzkumů 52/2, 2016, 11–48.*

Dvojice studií, kriticky na základě nálezů z Moravy a Slovenska revidující koncept tzv. karantánsko-köttlašské kultury a její materiální náplň, zejména ženský šperk, rozšířený v širší oblasti středního Podunají, včetně východoalpské oblasti.

Kouřil, P.: *Staří Maďaři a jejich podíl na kolapsu a pádu Velké Moravy aneb Spojenci, sousedé, nepřátelé*. In: Macháček, J. – Wihoda, M. (edd.), *Pád Velké Moravy aneb Kdo byl pohřben v hrobu 153 na Pohansku u Břeclavi?*, 102–143. Praha 2016.

Přehledná aktuální bilance poznatků archeologie k možné roli maďarského etnika v krizi a zániku moravského panství mojmírovské dynastie na počátku 10. století.

Novák, V. – Videman, J. – Kouřil, P. – Richtera, L. – Zmrzlý, M.: *Depot mincí a zlomkového stříbra z konce 10. století nalezený v Kojetíně-Popůvkách – Hacksilver Hoard dating back to the end of the 10th Century and found in Kojetín-Popůvky, Czech Republic*. Praha 2016 (*Monumenta numismatica* 3). 232 s.

Nově získaný soubor fragmentů stříbrných šperků a islámských i západoevropských mincí (celkem 300 kusů), uložený na konci 10. století, reprezentuje na území Evropy nejjižněji odkrytý poklad mincí a zlomkového stříbra z tzv. vikingské éry. Celková odborná analýza významně přispívá k poznání dálkových obchodních a kulturních kontaktů střední Evropy okolo roku 1000.

Nývltová Fišáková, M. – Procházka, R. – Sůvová, Z.: *Vyhodnocení osteologických pozůstatků z výzkumu parcel domů Dominikánská 11–19 a Koblišná 3 v Brně. K otázce organizace zásobování měst masem ve vrcholném středověku, Přehled výzkumů 57/2, 2016, 95–175*.

Komplexní studie, využívající výsledků dlouhodobých archeologických výzkumů v historickém jádře města Brna i dobových písemných pramenů k širší analýze konzumce masa ve velkém vrcholně středověkém městě.

Publikace vydané na pracovišti roku 2016:

Ústavem vydané monografie:

- Juchelka, J. (ed.): *Doba popelnicových polí a doba halštatská ve střední Evropě*. 2. díl. Materiál z XIII. mezinárodní konference "Popelnicová pole a doba halštatská". Opava – Brno: Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., 2016. 193 s. ISBN 978-80-7524-003-3.

- Poláček, L.: *Hradiště Mikulčice-Valy a Velká Morava. Mikulčice-průvodce*. Svazek II. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2016. 152 s. ISBN 978-80-7524-006-4.

- Svoboda, J. (ed.): *Dolní Věstonice II. Chronostratigraphy, Paleoethnology, Paleoanthropology. The Dolní Věstonice Studies*, vol. 21. Brno: Academy of Sciences of the Czech Republic, Institute of Archeology, Brno, 2016. 420 s. ISBN 978-80-7524-004-0, ISSN 1801-7002.

Ústavem vydaná periodika:

- Škrdla, P. (ed.): *Přehled výzkumů*, sv. 57-1, 2 (2015), 253 + 342 s. ISSN 1211-7250

- Měřínský, Z. – Kouřil, P. (edd.): *Archaeologia historica*, sv. 41/2016/1, 2, 349 + 588

s. ISSN 0231-5823 (print) ISSN 2336-4386 (online) – spolu s Masarykovou universitou.

Další specifické informace o pracovišti:

Roku 2016 pracoval ústav ve stávající organizační struktuře, beze změn v základní vědecké orientaci, při zachování dlouhodobé koncepce studia vybraných zásadních témat starších evropských či světových dějin. V intencích generační obměny vědeckých týmů a doporučení mezinárodní oborové komise při "Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR" za období let 2010–2014 byli na základě vypsání výběrových řízení přijati dva noví vědečtí pracovníci Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů, resp. Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii. Pro rok 2017 je počítáno obdobně s personálním posílením Střediska pro výzkum paleolitu a paleoetnologie. V souladu se stanovami AV ČR a dalšími právními předpisy prošlo v roce 2016 atestacemi celkem sedm vědeckých pracovníků ústavu. Dne 8. 12. 2016 Shromáždění vědeckých pracovníků zvolilo novou Radu pracoviště na funkční období 2016–2021, následně byl vypsán konkurs na místo nového ředitele ústavu (2017–2022). Prvým rokem byla v plném provozu nová budova ústředního pracoviště ústavu na lokalitě Čechyňská 363/19 v Brně, v dalších sezónách 2017–2018 je plánována dostavba nádvorního traktu. Obslužné provozy (archiv, knihovna) kontinuálně pokračovaly v digitalizaci svých fondů a vytváření moderních informačních systémů. Otevřením expoziční budovy na konci května 2016 byla úspěšně završena prvá, nejpodstatnější etapa budování prestižního vědecko-edukativního projektu „Archeologický park Pavlov“, seznamujícího nejširší veřejnost s poznatky výzkumů ústavu na sídlištích lovců mamutů pod Pavlovskými vrchy. Důležitý segment činnosti pracoviště tvořily i v roce 2016 záchranné výzkumy, na výstavbou ohrožených archeologických lokalitách, prováděné na základě ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (Lechovice – obchvat, Sanace starých ekologických zátěží na okr. Hodonín a Břeclav, zázemí Mikulčic aj.). Záchranné akce významně rozšiřují pramennou základnu zkoumaných témat, umožňují vyvíjet a ověřovat nové metody studia a přispívají k uchování archeologického kulturního dědictví České republiky.

Uplatnění výsledků v praxi:

V oblasti praktických výzkumných aplikací lze zmínit spoluúčast pracoviště na Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity NAKI 2013–2016 Historické využívání krajiny Českomoravské vrchoviny v pravěku a středověku (poskytovatel Ministerstvo kultury ČR, identifikační kód DF13P01OVV05; partnerské organizace Masarykova universita; Archaia Brno, o. p. s.; Mendelova universita v Brně; Museum Vysočiny v Jihlavě, p. o.). Výstupem ze strany ARÚB byla v roce 2016 studie, na modelovém příkladu lokality Hory u Vrbice demonstrující procesy a tendence v těžbě drahých kovů v Českém království v průběhu 16. století i jejich ovlivňování jednotlivými ekonomickými, politickými a společenskými faktory (Doležel, J.: K těžbě stříbra na Horách Vrbických v 16. století, Přehled výzkumů 57/2, 2016, 197–249).

Součástí dotačního programu Ministerstva kultury ČR Podpora pro památky UNESCO – Centrální aglomerace Velké Moravy č. j. MK 29172/2016 OPP (koordinující řešitel za pracoviště L. Poláček) byl roku 2016 workshop Centrální aglomerace mojmírovské Moravy, konaný 26. 10. 2016 na půdě Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Cílem pracovního setkání oslovených badatelů bylo předložit nový explicitně pojatý obraz centrálních aglomerací mojmírovské Moravy. Důraz byl kladen na intenzivní vědeckou diskusi na pomezí oborů archeologie a historie. Výsledky pracovního setkání budou publikovány v roce 2017 v podobě kolektivní monografie připravované Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i.

Vedle základního výzkumu ústav v roce 2016 realizoval rovněž **záchranné archeologické výzkumy**, prováděné podle ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Záchranné akce významně rozšířily pramennou bázi studovaných témat, umožnily ověřovat nové metodické postupy terénní archeologické exkavace a dokumentace, a přispěly rovněž k vlastní záchrance a ochraně archeologického kulturního dědictví.

Roku 2016 bylo uzavřeno nebo uskutečněno celkem 91 dohod o provedení záchranného archeologického výzkumu podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Za nejprínosnější lze považovat záchranný archeologický výzkum na stavbě silničního obchvatu silnice I/53 Lechovice u Znojma (srov. Komoróczy, B.: Záchranný archeologický výzkum Lechovice – obchvat. Přehled výzkumů 58/2, Brno 2017, v tisku). Odkryta byla sídliště z mladší doby kamenné (nejstarší zemědělské kultury s lineární a moravskou malovanou keramikou) a ze starší doby bronzové (únětická kultura), s doklady nadzemní i zahloubené zástavby dřevohliněné (kúlové) konstrukce a s četnými nálezy zejména keramiky. Velmi významný byl pak objev menšího keltského pohřebiště (starší latén – LT B; celkem 18 hrobů), s neobvykle bohatou výbavou pohřbených, zejména žen (bronzové šperky).

Pro orgány státní a místní správy a samosprávy, další instituce, podnikatelské subjekty i soukromníky vypracoval Referát archeologické památkové péče v roce 2016 v písemné formě 1259 **odborných expertíz a vyjádření**. Přijato bylo dále celkem 1063 ohlášení stavební činnosti na území s archeologickými nálezy ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, které ústav následně distribuoval jednotlivým oprávněným archeologickým organizacím k realizaci záchranných archeologických výzkumů. K nejvýznamnějším referátem řešeným záležitostem náležel pro Ministerstvo kultury ČR zpracovaný Návrh na rozšíření kulturní památky Mušov – Hradisko (Římský vrch; k. ú. Mušov, obec Pasohlávky; Ústřední seznam kulturních památek ČR č. rejstř. 15909/7-1582), jehož cílem je zlepšení zákonné ochrany nejvýznamnější archeologické antické lokality na území České republiky, s možností navazující památkové prezentace. Odborné vyjádření k objektu hradu Bukov – Lísek (par. č. 336/2, k. ú. Střítež, okr. Žďár nad Sázavou, kraj Vysočina) z hlediska archeologie a archeologické památkové péče (pro JUDr. Michala Filipinského, advokáta, Praha), pak stanovilo památkový a kulturní význam objektu raně gotického hradu Bukov (Lísek) pro potřeby soudního jednání ve věci vlastnických práv a poškození lokality nezákonnou činností.

Spolupráce s vysokými školami, další vzdělávací aktivity:

Ústav při práci na celé řadě výzkumných okruhů základního výzkumu dlouhodobě a účinně **kooperuje s vysokoškolskými výzkumnými týmy**. Pro rok 2016 je třeba uvést spolupráci s Univerzitou Karlovou, Jihočeskou univerzitou a Západočeskou univerzitou na projektu GA ČR GAP504/13/08169S na roky 2013–2017 "Před neolitem", zabývající se vlivem klimatických změn v mezioddobí po poslední době ledové na dobové lidské populace (ARÚB jako spoluřešitel). V roce 2016 byly rovněž za účasti ústavu završeny práce na Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity NAKI 2013–2016 Historické využívání krajiny Českomoravské vrchoviny v pravěku a středověku (poskytovatel Ministerstvo kultury ČR, identifikační kód DF13P01OVV05), koordinovaného brněnskou Masarykovou universitou. Dlouhodobě je činný společný výzkumný kolektiv s Ústavem geologických věd Přírodovědecké fakulty brněnské Masarykovy university, studující komplex kamenných štípaných industrií středoevropského eneolitu.

Vědečtí pracovníci ústavu se podíleli na **výuce studentů a jejich další vědecké výchově** na více univerzitách a vysokých školách České republiky v rámci programů historických věd, antropologie a genetiky. Na Masarykově univerzitě, Karlově univerzitě, Slezské univerzitě, Univerzitě Palackého a Univerzitě Hradec Králové v jednotlivých bakalářských, magisterských a doktorských programech odpřednášelo osm výzkumných pracovníků ústavu v letních semestrech 2015/2016 a zimních semestrech 2016/2017 celkem na 1079 hodin (512, resp. 567 hodin), a to v 50 semestrálních cyklech přednášek, seminářů či cvičení. Osm zaměstnanců ústavu se podílelo na práci universitních pracovišť vedlejšími úvazky. V roce 2016 v doktorandském studiu pokračovali tři pracovníci ústavu, jeden z nich studium absolutoriem úspěšně ukončil. Dalších pět pracovníků ústavu naopak školilo dvanáct doktorandů zejména z jiných institucí.

Pracoviště organizovalo pro vysokoškolské studenty rovněž praktické terénní letní kurzy. V oboru přímé terénní praxe šlo o zapojení studentů Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy university do zpracování materiálu z rozsáhlých archeologických výzkumů na klasické paleolitické lokalitě lovců mamutů v Pavlově, se zaměřením na čištění, plavení (vč. flotace), přebírání a inventarizaci archeologických nálezů. Workshop, realizovaného ve dnech 11. – 22. 7. 2016 na detašovaném pracovišti ARÚB v Dolních Věstonicích v intencích dlouhodobé koncepční kooperace obou pracovišť při studiu nejstarších lidských kultur, se zúčastnilo devatenáct účastníků a dva vyučující. Archeologická praxe již tradičně proběhla také v rámci spolupráce ústavu s Univerzitou Karlovou při studiu antropologie velkomoravských populací. Na výzkumné základně ARÚB Mikulčice – Trapíkov se ve dnech 13. – 17. 6. 2016 studenti antropologie Přírodovědecké fakulty University Karlovy podrobně seznámili s terénní archeologickou praxí, metodami terénní prospekce, exkavace, dokumentace, primárního ošetření, odběru laboratorních vzorků, konzervace a uložení archeologických nálezů, se zaměřením zejména na antropologický osteologický materiál (dvanáct účastníků, jeden vyučující).

Tradičně oboustranně přínosné byly pětidenní pracovní kurzy „Archeologie v praxi“ pro studenty historických oborů Pedagogické fakulty Masarykovy university, obeznamující je s praktickou pracovní náplní činnosti ústavu a vybranými pracovními postupy, zejména v archivu, knihovně, laboratořích a na referátu archeologické

památkové péče (vždy letní a podzimní semestr akademického roku).

Ústav participoval dále na **vzdělávání středoškolské mládeže**, mimo přednášky (celkem 39 hodin) také organizováním nebo spoluorganizováním různých soutěží. Z jednotlivých akcí lze zmínit kupř. terénní exkurzi a populárně-odborný výklad o osídlení jižní Moravy ve starší době kamenné pro studenty Gymnasia Brno-Řečkovice na lokalitách lovců mamutů v areálu Dolní Věstonice – Pavlov a v Archeoparku Pavlov 2. 6. 2016 (za ústav vedl M. Novák).

Opomenuto nebylo ani **vzdělávání širší veřejnosti**, šlo kupříkladu o exkurzi pro členy Vlastivědné společnosti v Olomouci v areálu Dolní Věstonice – Pavlov a v Archeoparku Pavlov na téma „Lokality lovců mamutů Dolní Věstonice – Pavlov“ (22. 10. 2016; M. Novák). Z celé řady přednáškových akcí je možné namátkou uvést kupř. přednášku pro veřejnost „At the Eve of the Last Glaciation“ o nových objevech ve sféře moravského vrcholného paleolitu (College de France, Paříž, 15. 11. 2016, J. Svoboda), „Výstroj a výzbroj vojáků římských císařů v proměnách času“ (Detektorweb.cz, Praha, 24. 4. 2016, B. Komoróczy, M. Vlach), nebo „Mikulčice a ich zázemie. Archeologický model včasnostredovekého osídlenia na strednom toku rieky Morava“ (Historický ústav Filosofické fakulty Masarykovy university, Brno, 16. 12. 2016, M. Hladík).

Popularizační a propagační činnost (výběr):

- *Archeopark Pavlov*: Ideový záměr, iniciace, podíl na vybudování a odborná garance projektu archeoparku, přibližujícího ve svých expozicích a prezentacích nejširší veřejnosti výsledky dlouholetých výzkumů ústavu na klasických lokalitách lovců mamutů pod Pavlovskými vrchy na jižní Moravě. Vlastní koncepce, scénář a realizace expozice ve výstavním objektu archeoparku, včetně webových stránek; příprava odborných podkladů (doprovodných textů, obrazové dokumentace), specifikace, výběr a popis exponátů (J. Svoboda, M. Novák). Expoziční objekt slavnostně otevřen 28. 5. 2016, následně oceněn titulem Stavba roku 2016. Partnery projektu Jihomoravský kraj; Regionální museum v Mikulově, p. o.

- *Poláček, L.: Hradiště Mikulčice-Valy a Velká Morava. Mikulčice-průvodce. Svazek II. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2016. 152 s.* Publikace určená široké veřejnosti doplňuje první svazek řady, vydaný v roce 2006. Nový průvodce vychází s podporou Akademie věd ČR v rámci výzkumného programu Strategie AV21 Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací. Publikace shrnuje přehlednou formou výsledky více jak šedesátiletého výzkumu NKP Slovanské hradiště v Mikulčicích, prezentuje vlastní lokalitu, nálezový fond i badatelský výzkum v Mikulčicích.

- *Kulturně-vzdělávací a turistická infrastruktura jako výstup vědeckých výzkumů na katastru obce Pasohlávky – 2. etapa naučné stezky*: Projekt AV ČR v rámci programu Podpory regionální spolupráce, id. č. R300011201, partnerem Jihomoravský kraj. Řešený projekt aplikovaného výzkumu (B. Komoróczy) se zaměřil na vytvoření druhé etapy naučné stezky v okolí jedné z nejvýznamnějších archeologických lokalit na území ČR, Hradiska u Mušova. Druhá etapa naučné stezky zahrnuje celkem osm informačních panelů, součástí projektového záměru bylo též vytvoření digitálních a tištěných informačních ploch k naučné stezce.

- *Tajemství pravěké osady v Hlinsku odhalena? Tematická výstava*, realizovaná ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově, veřejnosti přiblížila eneolitickou osadu "Nad Zbružovým" v Hlinsku u Přerova, ústavem zkoumanou v letech 1962 a 1968–1992 (kultury nálevkovitých pohárů, badenská a bošácká). Autor výstavy L. Šebela (koncepce a scénář). Muzeum Komenského v Přerově, 15. 11. 2016 – 12. 3. 2017.

- *Římané v kraji pod Pálavou*: Tvorba vizuálního doprovodného materiálu (dynamické mapy, animované 3D modely staveb a 3D skenů) pro stálou expozici Regionálního musea v Mikulově, p. o., autor M. Vlach.

- *Týden vědy a techniky Akademie věd ČR – Dny otevřených dveří Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.*: Seznámení nejširší veřejnosti a škol s výzkumnou činností a provozem ústavu, exkurze, prohlídky pracovišť v ústřední budově (laboratoře, knihovna, archiv), demonstrativní ukázky výzkumných aktivit a starých technologií (ražba mincí), cyklus přednášek (B. Komoróczy: Území Moravy v sousedství mocné Římské říše; M. Novák: Lovci mamutů pod Pálavou; J. Juchelka: Archeologie moravskoslezského pomezí; L. Poláček: Archeologické výzkumy v Mikulčicích). Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Brno, 7. – 12. 11. 2016.

- *Mezinárodní den archeologie v Archeologickém ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.*: Série popularizačních aktivit: komentované terénní prohlídky velkomoravského hradiště v Mikulčicích (L. Poláček) a expozice v Archeoparku v Pavlově (M. Novák); odborné přednášky (M. Novák: Lovci mamutů pod Pálavou; M. Mazuch: Velká Morava očima archeologa). Mikulčice, Pavlov, Hodonín; 15. 10. 2016.

- *Jarní exkurze do světa vědy – Dny otevřených dveří na pracovišti Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., v Dolních Dunajovicích*: Prohlídky výzkumné základny Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., pro výzkum doby římské a doby stěhování národů v Dolních Dunajovicích, ukázka vybavení a užívaných metod (letecké snímkování), výstava nejnovějších nálezů, názorné rekonstrukce pravěkého života, zábavné programy pro děti (B. Komoróczy, M. Vlach, P. Růžicková). Dolní Dunajovice, 17. a 18. 6. 2016.

- *Podolí u Brna - objev jednoho z nejstarších evropských šperků: Relace v České televizi* o nálezu patrně jednoho z nejstarších známých ozdobných předmětů (náhrdelníku z ulit) v rámci evropského paleolitu při ústavním výzkumu na lokalitě Podolí u Brna (P. Škrdla). Dále pak rozhovor na serveru sciencemag.cz (P. Škrdla). Česká televize – ČT 1, ČT 24; sciencemag.cz; 23. 8., 5. 10. 2016.

Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště:

Z projektů, roku 2016 řešených v mezinárodních výzkumných týmech, lze jmenovat kupříkladu smluvní kooperaci s Ústavem evoluční antropologie Max-Planck-Gesellschaft v Lipsku, v jejímž rámci proběhlo komplexní scanování paleoantropologického materiálu z moravských lokalit lovců mamutů, uloženého na pracovišti. Z Lipska bylo za tím účelem transportováno příslušné přístrojové zařízení (DIONDO D3 high resolution industrial CT systém).

Druhým rokem pokračovaly práce na projektu Nové archeologické metody – Výzkum

v Tvarožné – za školou, nové sídliště z počátku mladého paleolitu v České republice, jehož cílem je za koordinace University of Minnesota (Minneapolis) vedle vlastního studia problematiky také aplikace nových metod při archeologických objevích paleolitických lokalit. Vedle společných analýz materiálu z výzkumu lokality Tvarožná – Za školou (G. Tostevin, U. of Minnesota) byla ve spolupráci s Y. Demidenkem (Kyjev) provedena revize nových aurignackých kolekcí z prostoru střední a východní Evropy, výstup je připravován k publikaci v Památkách archeologických (2017).

Zahájen byl mezinárodní polsko-český grantový projekt s Univerzitou v Rzeszowie – Schyłek epoki kamienia na wzgórzu Strąnska skála w Brnie – produkcja krzemieniarska czy "optymalizacja"? / Závěr doby kamenné na vrchu Stránská skála v Brně – produkce kamenné štípané industrie nebo "optimalizace"? V letních měsících realizován vlastní objev dílenského objektu kultury zvoncovitých pohárů na Stránské skále u Brna, s následnou prezentací na workshopu Kvartér (Brno, 24. a 25. 11. 2016, pořadatel Ústav geologických věd PřF MU a Česká Geologická společnost; referát: P. Škrdla, J. Bártík, A. Přichystal, J. Kopacz, Výzkum objektu KZP na Stránské skále u Brna v roce 2016).

Z dalších mezinárodních kooperací lze vyzvednout multilaterální projekt řešený ve spolupráci s Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts Frankfurt am Main a Archeologickým ústavem SAV Nitra Krátkodobé tábory římské armády ve středním Podunají. Náplní projektu je terénní prospekce jednotlivých lokalit (magnetometrie, artefaktový povrchový sběr a další), jejich terénní výzkum i teoretické studium struktur římsko-germánských konfrontací. V aktuální sezóně pokračovala příprava závěrečného monografického výstupu, systematické terénní výzkumy a povrchové prospekce římských vojenských zařízení na území Moravy (terénní výzkumy Mušov-Burgstall, Pasohlávky, Přibice, Charvátská Nová Ves, Modřice u Brna, Jevíčko) a Slovenska (Závod, Suchohrad, Iža).

Setrvalé je rovněž široké zapojení kupř. do aktivit projektu Moravia Magna – Velká Morava – Velkomoravská pohřebiště, zaměřeného na studium jedné z charakteristických komponent raně středověké společnosti střední Evropy, kde je ústav koordinujícím pracovištěm.

Mezinárodní projekty, řešené v rámci mezinárodních vědeckých programů:

- *Moravia Magna – Velká Morava: Velkomoravská pohřebiště.* Koordinátor ARÚB, čtyři spoluřešitelé ze SR, ČR, Polska, Rakouska. Komplexní analýza, souhrnné zpracování a publikace nejdůležitějších prozkoumaných nekropolí i dalších lokalit Velké Moravy.

- *Základní problémy časně dějinného vývoje ve středním Podunají.* Koordinátor Rakouská akademie věd, ARÚB jako jeden z šesti spoluřešitelů z Rakouska, ČR, SR, Polska a SRN. Studium mocenského zásahu antické římské říše do prostředí podunajského barbarika na základě archeologických pramenů, bilance dosavadních poznatků.

- *Korpus římských nálezů v barbariku: Korpus římských nálezů na území Moravy.* Koordinátor Římsko-germánská komise Frankfurt a. M. (RGK Frankfurt a. M.), ARÚB jako jeden z dvaceti spoluřešitelů z SRN, ČR, SR, Polska, Rakouska, Maďarska, Holandska a dalších zemí celé Evropy. Pramenný soupis veškerých archeologických nálezů římské provenience na území Moravy a českého Slezska, jeho vyhodnocení a

zasazení do historických souvislostí.

- *Genetika ve studiu dějin středověké Evropy – aDNA průzkum období langobardského osídlení v Evropě.* Koordinátor School of Historical Studies, Institut for Advanced Study, Princeton a University of California Los Angeles, ARÚB mezi šesti dalšími spoluřešiteli. Projekt zaměřen na studium demografie časně středověkých migrací středoevropského prostoru (aDNA, izotopové analýzy) a společnou publikaci.

- *Štípané kamenné industrie: Štípané kamenné industrie mladého eneolitu Moravy a českého Slezska.* Koordinátor ARÚB, spoluřešitelem Instytut archeologii i etnologii PAN – Kraków, Warszawa (Polsko). Komplexní studium problematiky štípaných kamenných industrií pozdní doby kamenné na teritoriu střední Evropy.

- *Mezinárodní projekt Štípané kamenné industrie kultury zvoncových pohárů ve východní části střední Evropy.* Spolupracující institucí Polska Akademia Umiejętności Kraków. Souhrnné vyhodnocení štípaných kamenných nástrojů kultury zvoncovitých pohárů na vymezeném teritoriu, chronologie, vztahy k dalším kulturním okruhům.

- *Krátkodobé tábory římské armády ve středním Podunají.* Koordinátor Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., spolupracující instituce Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts Frankfurt am Main, Archeologický ústav SAV Nitra. Archeologická prospekce, výzkum a teoretické studium vojenských aktivit antického Říma ve středoevropském prostoru.

- *Nové archeologické metody při archeologických odkryvech paleolitických lokalit.* Koordinátor Universita v Minnesotě (Minneapolis), ARÚB se jako jeden ze čtyř dalších spoluřešitelů podílí výzkumem nově objeveného sídliště z počátku mladého paleolitu v lokalitě Tvarožná – za školou. Aplikace nových metod při archeologickém zkoumání paleolitických sídlišť.

Aktuální meziústavní dvoustranné dohody:

- *Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt/Main:* korpus římských nálezů ve střední Evropě, archeologická chronologie 5. století po Kr. ve střední a východní Evropě, výzkum římských vojenských pochodových táborů na jižní Moravě.

- *Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz, Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte:* antický svět a Germáni ve střední Evropě, formování středoevropských etnických struktur v pozdně antickém období a časném středověku, vznik Velkomoravské říše v rámci raně středověkých státoporných procesů v Evropě.

- *Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität Wien:* střední Podunají v pozdní antice a na prahu raného středověku, etnický, kulturní a politický vývoj v 7. – 9. století, Velká Morava a její sousedi, materiální kultura center časně středověkého období.

- *Österreichisches Archäologisches Institut, Wien*: společný výzkum etnických, kulturních a obchodních kontaktů středního Podunají s okolními oblastmi zejména v době železné, římské a období stěhování národů.
- *MAMUZ - Schloss Asparn/Zaya, Museum Mistelbach*: společné aktivity v oblasti archeologie pravěkého a římského období středního Podunají, výzkum římských vojenských táborů a předpolí římského limitu, konference, výstavní a propagační akce, kooperace při zpracování nálezů a publikace výsledků studia.
- *Institut für Prähistorische Archäologie der Freien Universität Berlin*: společná publikace výsledků izotopových analýz antropologického materiálu, získaného v průběhu terénního výzkumu langobardského pohřebiště v Mušově.
- *Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, Nitra*: dějiny střední Evropy v pravěku a středověku, se zaměřením na studium doby kamenné, expanzi antické římské říše a genezi kulturního a politického uspořádání střední Evropy v raném a vrcholném středověku.
- *Polska Akademia Umiejętności, Kraków*: studium společných témat dějin pravěku a středověku ve středoevropském prostoru (paleolit, eneolit, doba bronzová, římské období, slovanská a středověká archeologie aj.), konference, společné publikace.
- *Archeologický ústav Národní akademie věd Ukrajiny v Kyjevě*: srovnávací studium kamenných industrií z počátku a z pozdních fází mladého paleolitu v prostoru střední a východní Evropy, možné kulturní a technologické kontakty.
- *Ústav ukrajinských studií Národní akademie věd Ukrajiny ve Lvově*: společný výzkum a publikace lokality z počátku mladého paleolitu Kremenets – Kulychivka, Ternopilská oblast, Ukrajina; komparace s obdobnými středoevropskými lokalitami.
- *Max Planck Gesellschaft, Ústav evoluční antropologie Lipsko*: spolupráce při studiu nejstaršího moderního člověka.

Mezinárodní vědecké konference, ústavem organizované nebo spolupřátané roku 2016:

- *25th Annual Meeting of the German Mesolithic Workgroup*, 17. – 19. 3. 2016, Krásná Lípa. Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., celkem 45 účastníků, z toho 34 ze zahraničí.
- *Raně středověké hrady a společenské elity v období 10. a první poloviny 11. století*, pracovní setkání, 24. a 25. 4. 2016, Brno, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., celkem 35 účastníků, z toho 7 ze zahraničí.
- *XII. protohistorická konference Archeologie barbarů 2016 „Přechodné a zánikové horizonty u barbarů“*, Mikulov, 6. – 8. 10. 2016. Hlavní pořadatel Regionální museum

v Mikulově, celkem 64 účastníků, z toho 38 ze zahraničí.

- *The Impact of the Marcomannic Wars and the Antonine Plaque on Roman and Barbarian Societies North of the Alpes – round table*, Brno, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 12. – 15. 10. 2016. Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., celkem 28 účastníků, z toho 24 ze zahraničí.

- *28. Internationales Symposium Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum. Umbruchzeiten an der Donau (post bellum Marcomanicum/post pugnam ad Hadrianopolem factam)*, Nitra, 9. – 12. 11. 2016. Hlavní pořadatel Archeologický ústav SAV, Nitra, celkem 36 účastníků, z toho 31 ze zahraničí.

Na mezinárodních konferencích v ČR i zahraničí přednesli pracovníci ústavu v roce 2016 celkem 53 vlastních referátů.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., nevyvíjí v souladu se svojí zřizovací listinou žádné další a jiné činnosti.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

V roce 2016 neproběhly na pracovišti žádné kontroly hospodaření.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:*)

Činnost Archeologického ústavu byla v roce 2016 financována převážně z institucionálních prostředků, na výzkum, poskytnutých Akademií věd ČR (74,93 %). Dalším významným zdrojem, podílejícím se na financování ústavu v roce 2016 byly grantové projekty (15,57 %). Tato položka zahrnuje i prostředky z Ministerstva kultury ČR. Výnos ze zakázek hlavní činnosti byl zdrojem dalších prostředků na činnost ARÚB. Jejich podíl na celkových výnosech v roce 2016 činil 9,5 %.

Seznam všech grantových a programových projektů podporovaných ze státního rozpočtu, řešených v roce 2016:

*) Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Ident. č.	Poskytovatel	Řešitel (příjmení, jméno, tituly)	Řešení projektu	
			od	do
R300011501	AV ČR	Komoróczy Balász, Mgr. Ph.D.	2016	2016
DG16P02B039	MK ČR	Kouřil Pavel, doc. PhDr. CSc.	2016	2020
LM2015080	MŠMT	Kouřil Pavel, doc. PhDr. CSc.	2016	2019
DF13P01OVV05	MK ČR	Doležel Jiří, PhDr.	2013	2016
MK291722016	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2016	2016
GA13-08169S	GA ČR	Svoboda Jiří, prof. PhDr. DrSc.	2013	2017
GA15-22658S	GA ČR	Kouřil Pavel, doc. PhDr. CSc.	2015	2017
GA15-19170S	GA ČR	Škrdl Petr, Ing. Ph.D.	2015	2017
GA15-20700S	GA ČR	Komoróczy Balász, Mgr. Ph.D.	2015	2016

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště:*)

Program výzkumné činnosti pracoviště pro období let 2012–2017 sleduje v oblasti základního výzkumu studium několika vyčleněných stěžejních témat nejstarších dějin:

- a) výzkum prvotní anatomicky moderní lidské populace (*Homo sapiens*), především formování jejích kulturních, ekonomických a sociálních struktur;
- b) dějinný vývoj středoevropského prostoru v klíčových etapách expanze antické římské říše a za migračních pohybů na sklonku antiky a v počátku středověku;
- c) všestranné studium období od příchodu Slovanů v 6. století do vrcholného středověku (13./15. stol.), s důrazem na poznání raných státních útvarů střední Evropy 8.–10. věku.

Výzkum v určených okruzích by měl nadále systematicky využívat výsledky přírodovědných analytických metod s potřebným poznávacím potenciálem (např. studium fyzického habitu pravěkých a časně historických populací, jejich kultura, problematika migračních pohybů, případné otázky autochtonity i poznání přírodního prostředí s jeho faunou a flórou: archeogenetika, izotopová geochemie, multielementární analytika, zooarcheologie ad.).

Stěžejní by pro rok 2017 mělo být dokončení a publikace více připravovaných monografických výstupů z jednotlivých institucionálních i grantových projektů. Jde kupř. o shrnutí problematiky počátku mladého paleolitu Moravy v kontextu Euroasie, druhou část vyhodnocení výzkumu mezolitu v severních Čechách, publikaci nových poznatků o krátkodobých fortifikacích z období markomanských válek na území západně od Malých Karpat, knihu o centrálních lokalitách Velké Moravy, další svazky obou edičních řad zpřístupňujících výsledky výzkumů mikulčického hradiště nebo o kolektivní monografii o raně středověkých hradech a společenských elitách 10. a první poloviny 11. století na Moravě.

Další kroky jsou plánovány v zajištění prostorových výzkumných kapacit. V druhé polovině roku 2017 by měla být zahájena dostavba nádvorního traktu budovy ústředního pracoviště ústavu na ul. Čechyňské 363/19 v Brně (garáže, laboratoře, depozitáře, pracovny), spolu s finální přípravou a podáním projektu revitalizace staré základny mikulčického pracoviště ARÚB v poloze Mikulčice-Valy (operační program

Interreg). V oblasti popularizace je počítáno s dokončením stálé expozice v návštěvnickém centru NKP Slovanské hradiště v Mikulčicích.

Dále bude optimalizováno rovněž personální složení vědeckých, technických i obslužných útvarů pracoviště, pro rok 2017 je počítáno zejména s posílením Střediska pro výzkum paleolitu a paleoetnologie o dva vědecké pracovníky.

VIII. Aktivita v oblasti ochrany životního prostředí:*)

Ústav se aktivně soustavně podílí na ochraně a dokumentaci archeologického kulturního dědictví jako integrální součásti životního prostředí. Využívá přitom zejména ustanovení § 21 a 22 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, podle kterých se pracoviště vyjadřuje k ochraně archeologického dědictví podle zvláštních právních předpisů, vykonává expertní činnost v oblasti archeologie, koordinuje aktivity oprávněných archeologických organizací na zájmovém území a ukládá veškeré informace o archeologických výzkumech na území Moravy a Slezska v archivu ústavu.

IX. Aktivita v oblasti pracovněprávních vztahů: *)

V roce 2016 bylo atestováno celkem sedm vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumu dle Stanov Akademie věd ČR a dalších ústavních normativů. Tři pracovníci ústavu pokračovali v roce 2016 v doktorském studiu, jeden z nich studium úspěšně završil.

V roce 2016 nastoupilo do ústavu celkem deset nových pracovníků. Došlo k posílení Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů, resp. Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii vždy o jeden odborný úvazek, na technických pozicích byl obměněn tým v archivu, řešící projekt AIS ČR. Naopak deset pracovníků odešlo a dvě pracovnice nastoupily mateřskou dovolenou.

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)**

a) Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: roku 2016 nebyly na Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., žádné podány.

b) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: nebyla podána.

c) Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní

*) Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

***) Údaje požadované dle §18 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: nebyly.

d) Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: roku 2016 nebyly Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., poskytnuty žádné výhradní licence.

e) Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: nebyly.

f) Další informace vztahující se k uplatňování zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění: nejsou - viz výše.

razítko

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

**pro zřizovatele
instituce
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.**

**Sídlo: Čechyňská 363/19, Brno, 602 00
IČO 68081758**

**o auditu účetní závěrky
k 31. prosinci 2016**

AUDIT spol. s r.o.

**BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
www.betabrno.cz, info@betabrno.cz**

Výrok auditora

Provedli jsme audit příložené účetní závěrky instituce **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.** (dále také „Společnost“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2016, výkazu zisku a ztráty a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Společnosti jsou uvedeny v bodě č. 1 přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv společnosti **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.** k 31. 12. 2016 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2016 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Odpovědnost ředitele a dozorčí rady Společnosti za účetní závěrku

Ředitel Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je ředitel Společnosti povinen posoudit, zda je Společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy ředitel plánuje zrušení Společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví ve Společnosti odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti ředitel Společnosti uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky ředitelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat ředitele a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Jméno a sídlo auditora:

BETA Audit spol. s r.o.
se sídlem Brno, Palackého třída 159
evidenční číslo auditorské společnosti 222

Auditor:

Ing. Jiří Gawel
statutární auditor odpovědný za audit,
na jehož základě byla zpracována tato
zpráva nezávislého auditora
evidenční číslo statutárního auditora 1457

Datum vypracování zprávy: 27. 3. 2017

Přílohy: auditovaná rozvaha
auditovaný výkaz zisku a ztráty
auditovaná příloha k účetní závěrce

AUDIT spol. s r.o.

BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
www.betabrno.cz, info@betabrno.cz

Rozvaha

Číslo
68081758

Sestaveno k 31.12.2016
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Položka	Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2016	k 31.12.2016
	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	256 312	250 486
	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	4 813	4 409
	2.Software	004	3 259	4 409
	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006	198	
	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008	1 355	
	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	285 503	290 973
	1.Pozemky	011	15 286	15 286
	3.Stavby	013	226 240	230 950
	4.Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	014	39 230	41 837
	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	1 017	947
	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	3 731	1 953
	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	029	-34 004	-44 895
	2.Oprávký k softwaru	031	-2 698	-3 048
	4.Oprávký k DDNM	033	-198	
	6.Oprávký ke stavbám	035	-11 246	-15 822
	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům movitých věcí	036	-18 844	-25 079
	10.Oprávký k DDHM	039	-1 017	-947
	B.Krátkodobý majetek celkem	041	18 747	27 868
	I.Zásoby celkem	042		49
	7.Zboží na skladě a prodejnách	049		49
	II.Pohledávky celkem	052	1 067	12 010
	1.Odběratelé	053	526	75
	4.Poskytnuté provozní zálohy	056	385	458
	5.Ostatní pohledávky	057	8	8
	6.Pohledávky za zaměstnanci	058	8	38
	8.Daň z příjmu	060	140	140
	12.Nároky na dotace a ost. zúčtování SR	064		11 290
	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	072	17 561	15 639
	1.Pokladna	073	201	209
	2.Ceniny	074	9	33
	3.Účty v bankách	075	17 351	15 396
	IV.Jiná aktiva celkem	081	119	171
	1.Náklady příštích období	082	119	171
	AKTIVA CELKEM	085	275 059	278 354
	A.Vlastní zdroje celkem	086	269 667	263 694
	I.Jmění celkem	087	269 243	263 676
	1.Vlastní jmění	088	255 703	249 810
	2.Fondy	089	13 541	13 866
	- Sociální fond	090	230	230
	- Rezervní fond	091	11 251	11 664
	- Fond účelově určených prostředků	092	1 442	1 354
	- Fond reprodukce majetku	093	618	618
	II.Výsledek hospodaření celkem	095	424	18
	1.Účet výsledku hospodaření	096		18
	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	097	424	
	B.Cizí zdroje celkem	099	5 392	14 660
	III.Krátkodobé závazky celkem	110	5 392	14 592
	1.Dodavatelé	111	375	300
	5.Zaměstnanci	115	2 428	1 480
	7.Závazky k institucím SZ a VZP	117	1 358	801
	9.Ostatní přímé daně	119	480	210
	10.Daň z přidané hodnoty	120	278	37
	12.Závazky ze vztahu k SR	122		11 290
	17.Jiné závazky	127	66	33
	22.Dohadné účty pasivní	132	408	441

Rozvaha

ICO
68081758

Sestaveno k 31.12.2016
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Název	Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2016	k 31.12.2016
	IV.Jiná pasíva celkem	134	-0	68
	1.Výdaje příštích období	135		68
	3.Kurzové rozdíly pasívní	137	-0	
	PASIVA CELKEM	138	275 059	278 354

Razítko :

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :
doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.

Podpis odpovědné osoby :

Kontrolní kód :

Osoba odpovědná za sestavení :
Katoická Lenka

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Okamžik sestavení : 6.2.2017

Výsledovka VVI

Od 01.01.2016 do 31.12.2016
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

ICO
68081758

Číslo	Název	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
	A.I. Spotřebované nákupy celkem	001	4 664		
	A.I.1. Spotřeba materiálu	002	3 402		
	A.I.2. Spotřeba energie	003	665		
	A.I.3. Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	004	597		
	A.II. Služby celkem	006	8 647		
	A.II.5. Opravy a udržování	007	1 142		
	A.II.6. Cestovné	008	498		
	A.II.7. Náklady na reprezentaci	009	112		
	A.II.8. Ostatní služby	010	6 896		
	A.III. Osobní náklady celkem	011	32 000		
	A.III.9 Mzdové náklady	012	23 998		
	A.III.10. Zákonné sociální pojištění	013	7 328		
	A.III.12. Zákonné sociální náklady	015	673		
	A.IV. Daně a poplatky celkem	017	50		
	A.IV.14. Daň silniční	018	24		
	A.IV.16. Ostatní daně a poplatky	020	26		
	A.V. Ostatní náklady celkem	021	1 661		
	A.V.21. Kursové ztráty	026	12		
	A.V.24. Jiné ostatní náklady	029	1 649		
	A.VI. Odpisy, prod. majetek, tvorba rezerv a opr. pol. celkem	030	12 051		
	A.VI.25. Odpisy DNM a DHM	031	11 997		
	A.VI.26. Zůstatková cena prodaného DNM a DHM	032	54		
	A. Náklady celkem	042	59 073		
	B.I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	043	5 422		
	B.I.1. Tržby za vlastní výrobky	044	168		
	B.I.2. Tržby z prodeje služeb	045	5 254		
	B.IV. Ostatní výnosy celkem	057	13 643		
	B.IV.15. Úroky	061	11		
	B.IV.16. Kurzové zisky	062	0		
	B.IV.17. Zúčtování fondů	063	1 489		
	B.IV.18. Jiné ostatní výnosy	064	12 144		
	B.V. Tržby z prodeje maj., zúcht. rez.a opr. pol. celkem	065	120		
	B.V.19. Tržby z prodeje dlouh. nehm. a hmot. majetku	066	120		
	B.VII. Provozní dotace celkem	077	39 906		
	B.VII.29. Provozní dotace	078	39 906		
	B. Výnosy celkem	079	59 091		
	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	080	18		
	D.*** Výsledek hospodaření po zdanění	082	18		

Razítko :

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :
doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.

Podpis odpovědné osoby :

Osoba odpovědná za sestavení :
Katolická Lenka

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Kontrolní kód :

Okamžik sestavení : 6.2.2017

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758

Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

Příloha k účetní závěrce za rok 2016

1. Základní údaje

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. byl zřízen ve smyslu zákona č. 283/1992 Sb. jako pracoviště Akademie věd České republiky s účinností ke dni 31.12.1992 pod názvem Archeologický ústav AV ČR, Brno, příspěvková organizace.

Na základě zákona č. 341/2006 Sb. se zřizovací listinou ze dne 28. června 2006 právní forma ústavu změnila na veřejnou výzkumnou instituci s účinností od 1.1.2007.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině ze dne 27. září 2007 byl doplněn předmět hlavní činnosti (záchranný archeologický výzkum).

Dodatkem č. 2 ke zřizovací listině byla změněna adresa, upřesněn předmět hlavní činnosti (archeologický výzkum v oblasti dějin) a rozšířen předmět hlavní činnosti o poskytování ubytování svým zaměstnancům a hostům.

Název:	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.	
Sídlo:	Čechyňská 363/19, 602 00 Brno	
IČ:	68081758	
DIČ:	CZ68081758	
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce	
Zřizovatel:	Akademie věd České republiky, se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1	
Ředitel v.v.i.:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.	
Rada v.v.i.:	předseda:	doc.PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
	místopředseda:	PhDr. Lumír Poláček, CSc.
Dozorčí rada:	členové:	doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.
		doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc.
		Ing. Škrdla Petr, PhD.
Předmět činnosti:	předseda:	doc. PhDr. Petr Sommer, CSc.
	místopředseda:	prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.
	členové:	doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc.
		prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc.
		doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.
Předmět činnosti: předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů, získávaných soustavnými i záchrannými výzkumy a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.		
předmět hospodářské a jiné činnosti – není		

Organizační uspořádání v roce 2016

Statutárním orgánem veřejné výzkumné instituce je ředitel, který rozhoduje ve všech věcech, pokud nejsou svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

Organizační struktura

Výzkumná činnost ARÚB

- středisko pro výzkum paleolitu a paleoetnologie – detašované pracoviště Dolní Věstonice
- středisko pro archeologii doby římské a stěhování národů – detašované pracoviště Dolní Dunajovice
- středisko pro slovanskou a středověkou archeologii – detašované pracoviště Mikulčice
- detašované pracoviště Opava
- oddělení moravskoslezského pravěku
- oddělení archeologické prospekce

Ostatní činnosti ARÚB

- archiv a knihovna
- referát archeologické památkové péče
- referát ediční činnosti
- technicko-hospodářská správa
- sekretariát

Financování činnosti (v Kč)

	výnosy	náklady	zisk	Podíl výnosů
Institucionální prostředky	44 276 072	44 276 072	0	74,93 %
Mimorozpočtové veřejné prostředky	9 199 025	9 199 025	0	15,57 %
Mimorozpočtové – zakázky HČ	5 615 638	5 597 981	17 657	9,5%
Celkem	59 090 735	59 073 078	17 657	100,00 %

Základní personální údaje:

Rozdělení zaměstnanců podle věku a pohlaví (fyzické osoby)

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0,00
21 – 30 let	3	5	8	10,96
31 – 40 let	9	19	28	38,36
41 – 50 let	9	6	15	20,55
51 – 60 let	5	7	12	16,44
61 let a více	7	3	10	13,69
celkem	33	40	73	100,00
%	45,21	54,79	100	

Pozn. Přepočtený počet pracovníků 2016 – 63,60%

Přepočtený počet OZP v roce 2016 – 2,50 %

Rozdělení zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví (fyzické osoby)

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	3	3	6	8,22
střední všeobecné	2	3	5	6,85
úplné střední odborné	5	11	16	21,92
vyšší odborné	1	3	4	5,48
bakalářské	1	3	4	5,48
vysokoškolské	21	17	38	52,05
celkem	33	40	73	100,00
%	45,21	54,79	100,00	

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

doba trvání	počet	%
do 5 let	36	49,31
do 10 let	11	15,07
do 15 let	10	13,70
do 20 let	6	8,22
nad 20 let	10	13,70
celkem	73	100,00

Celkový údaj o průměrných mzdách za rok (v Kč)

průměrná hrubá měsíční mzda	26 458
-----------------------------	--------

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovního poměru zaměstnanců

	počet
nástupy	10
odchody	10

Čerpání mzdových prostředků podle zdrojů

Článek - zdroj	Mzdy v Kč	OON v Kč
0 projekty zahr. poskytovatelů	0	0
3 Granty GA ČR - mimorozpočtové	1 145 137	399 263
4 Ostatní poskytovatelé mimorozpočtové	2 044 056	276 857
5 Dotace na činnost	50 665	19 880
7 Zakázky hlavní činnosti – mimorozp.	1 566 218	1 764 375
8,9 Institucionální prostředky	15 386 799	1 311 984
Celkem	20 192 875	3 772 359

Mzdové prostředky	Mzdy v Kč	Podíl na mzdách
Institucionální	16 769 328	69,97 %
- z toho na výzkumnou činnost	12 747 909	53,19 %
- z toho režie	4 021 419	16,78 %
Mimorozpočtové z veřejných zdrojů	3 865 313	16,13 %
Mimorozpočtové ze zakázek hlavní činnosti	3 330 593	13,90 %
Celkem	23 965 234	100 %

2. Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách

Použité účetní zásady:

Účetnictví je zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Majetek

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je evidován v pořizovací ceně.
- drobný majetek pořízený po roce 2007 není evidován v rozvaze a je účtován v roce pořízení přímo do nákladů ARÚB (účty 501AE a 518 AE).
- drobný majetek pořízený do 31.12.2006 a evidovaný v rozvaze je postupně vyřazován na základě schválených návrhů k vyřazení
- způsob sestavení odpisových plánů pro dlouhodobý majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů – pro rok 2016 byly stanoveny odpisové sazby:

Skupina	Roční odpis
Budovy, stavby	2%
Energetické a pracovní stroje	5%
Přístroje a zvl. tech. zař.	10 - 20% dle rozhodnutí odp. prac.
Dopravní prostředky	20%
Inventář	20%
Software	25%
Výpočetní technika	20 – 34% dle rozhodnutí odp. prac.

Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu (uplatnění směnných kursů vyhlášených ČNB jako běžných či stálých kursů s uvedením termínů jejich změn):

- v průběhu roku byl používán denní kurs ČNB a účtovalo se pouze o realizovaných kursových rozdílech
- aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB.

ARÚB eviduje jedni pohledávku po lhůtě splatnosti nad 6 měsíců v celkové výši 2tis.Kč. Protože se jedná o nevýznamnou částku, nebyly opravné položky tvořeny. Účetní OP v souladu s předpisy platnými pro v.v.i. nejsou tvořeny.

Čtvrtým rokem trvá projekt MK ve spolupráci s Masarykovou universitou a 4 dalšími partnery s názvem Historické využívání krajiny Českomoravské vrchoviny v pravěku a středověku.

Z provozních prostředků bylo převedeno do FÚUP 1 000 000,-Kč, které budou použity v roce 2017. Z grantových projektů GAČR bylo do FÚUP převedeno 52 094,-Kč.

HV z roku 2015 byl převeden do rezervního fondu v částce 412 445 a zbývající část ve výši 11 406,-Kč byla použita ve FRM .

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události. Financování pro rok 2017 bylo schváleno Akademickým sněmem na XLVII. zasedání dne 15.prosince 2016.

3. Doplnující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Protokolem o majetku a závazcích, které přecházejí na veřejnou výzkumnou instituci, ze dne 30. ledna 2007, byl převeden do vlastnictví Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v.v.i. majetek a další aktiva, závazky a další pasiva, ke kterým měla příslušnost hospodaření ke dni 31.12.2006 státní příspěvková organizace Archeologický ústav AV ČR, s dřívějším sídlem Královopolská 147, Brno, nyní Čechyňská 363/19, 602 00 Brno, IČ 68081758.

1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (v Kč)

Majetek	pozemky	budovy	stavby	Energ. Stroje	pracovní stroje	přístroje	dopravní prostředky	Inventář	výpočetní technika	SW	Nedokončený majetek	celkem
počáteční stav	15 285 572,50	223 816 882,49	2 422 690,36	220 866,57	647 862,08	21 862 674,93	5 854 780,00	5 967 570,89	4 676 723,09	3 259 240,61	5 085 928,00	289 100 791,52
+ přírůstky	0,00	4 710 495,74	0,00	0,00	0,00	1 747 254,78	822 289,00	0,00	722 518,00	1 355 181,00	0,00	9 357 738,52
- úbytky	0,00	0,00	0,00	172 077,57	0,00	153 132,00	313 325,00	0,00	46 975,00	205 842,91	3 132 988,00	4 024 340,48
konečný stav	15 285 572,50	228 527 378,23	2 422 690,36	48 789,00	647 862,08	23 456 797,71	6 363 744,00	5 967 570,89	5 352 266,09	4 408 578,70	1 952 940,00	294 434 189,56
Oprávk												
počáteční stav	0,00	10 814 546,00	404 797,00	194 790,57	376 126,00	10 152 673,23	2 955 458,00	2 129 012,30	3 036 250,09	2 698 165,11	0,00	32 761 818,30
- vyřazení	0,00	0,00	0,00	172 077,57	0,00	153 132,00	313 325,00	0,00	46 975,00	205 842,91	0,00	891 352,48
+ oprávk	0,00	4 492 496,00	83 008,00	2 436,00	55 033,50	3 717 266,00	1 123 728,00	1 004 915,10	1 016 771,00	555 280,00	0,00	12 050 933,60
konečný stav	0,00	15 334 042,00	487 805,00	25 149,00	431 159,50	13 716 807,23	3 765 861,00	3 133 927,40	4 006 046,09	3 047 602,20	0,00	43 948 399,42
Zástat.	15 285 572,50	213 193 336,23	1 934 885,36	23 640,00	216 702,58	9 739 990,48	2 597 883,00	2 833 643,49	1 346 220,00	1 360 976,50	1 952 940,00	250 485 790,14

2. Krátkodobé pohledávky

(v Kč)	k 31.12.2015 Brutto	k 31.12.2016 Brutto	k 31.12.2016 Korekce	k 31.12.2016 Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	525 859	74 744	0	74 744
<i>Z toho – do lhůty splatnosti</i>	29 499	67 231	0	67 231
<i>- po lhůtě splatnosti</i>	496 360	7 513	0	7 513
<i>- z toho: nad 180 dnů PLS</i>	4 507	2 420	0	2 420
Pohledávky za zaměstnanci	8 291	38 500	0	38 500
Krátkodobé poskytnuté zálohy	384 740	458 310	0	458 310
Dohadné účty aktivní	0	0	0	0
Daně a poplatky	0	0	0	0
Daň z příjmu	140 176	140 176	0	140 176
Jiné pohledávky	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky celkem	1 059 066	711 730	0	711 730

3. Krátkodobé závazky

(v Kč)	k 31.12.2015	k 31.12.2016
Závazky z obchodních vztahů	374 521	300 300
Z toho dodavatelé:	374 521	300 300
-ve splatnosti	374 521	300 300
- po lhůtě splatnosti	0	0
Z toho ostatní závazky	0	0
Dohadné účty pasivní	408 000	440 600
Závazky k zaměstnancům	2 427 950	1 480 440
Závazky vůči st.,DPH, SSZ, ZP	2 115 568	1 047 563
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0
Jiné závazky	65 965	33 113
Celkem krátkodobé závazky	5 392 004	3 302 016

4. Časové rozlišení

(v Kč)	k 31.12.2015	k 31.12.2016
Náklady př. období	119 472	170 925
Výdaje př. období	0	68 039

5. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění činí 800 693 Kč (v 2015 – 1 358 017 Kč), ze kterých 549 936 Kč (v 2015 – 939 512 Kč) představují splatné závazky ze sociálního zabezpečení a 250 757 Kč (v 2015 – 418 505 Kč) představují splatné závazky ze zdravotního pojištění. Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění byly v termínu do 31. ledna 2016 uhrazeny.

6. Stát – daňové závazky

Daňové závazky činí 246 870 Kč (2015 – 761 709 Kč), ze kterých 209 519 Kč (2015 – 479 781 Kč) je splatný závazek z titulu přímých daní zaměstnanců, 37 351 Kč (2015 – 281 928 Kč) je splatný závazek z titulu DPH. Daň z příjmů za rok 2016 bude 0 Kč. Předpokládaný přeplatek z DPPO – 140 176 Kč (v 2015 – 140 176 Kč).

7. Změny ve jmění :

	Vlastní jmění	Sociální fond	Rezervní fond	Fond účel.urč. prostředků	Fond reprodukce majetku
K 1.1.2016	255 702 507	229 557	11 251 231	1 442 025	618 000
zvýšení 2016	6 224 751	401 942	412 445	1 353 952	6 224 751
snížení 2016	12 116 801	401 211	0	1 442 025	6 224 751
K 31.12.2016	249 810 457	230 288	11 663 676	1 353 952	618 000

HV po zdanění za rok 2016 je ve výši 17 657 Kč.

V Brně 6.2.2017

Zpracovala: Lenka Katolická, vedoucí THS

Schválil: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., ředitel

